

Les nouvelles hallucinations de Lucas Cranach l'Ancien

CIE. MOSSOUX-BONTÉ

Tijdloze,
hallucinante
schoonheid

Lotte Ogiers

Gezien op 28 november 2025

Les Brigittines, Brussel

Wat ben ik blij dat ik dankzij de viering van het veertigjarige bestaan van een gezelschap kennis mocht maken met werk dat dateert van voor mijn geboorte. 'Les nouvelles hallucinations de Lucas Cranach l'Ancien' van Cie. Mossoux-Bonté is zo'n voorstelling waarvan de schoonheid iedereen verleidt. Met picturale kracht ontdoen de makers hun beelden van elke tijdsgebondenheid. Wat overblijft zijn sensuele taferelen waaruit schuld, schaamte, en kracht spreken die zo geconcentreerd gebracht worden dat ze hypnotiserend werken.

03 DECEMBER 2025

Toen het koppel Bonté-Mossoux de National Gallery in Londen bezocht, besepte het misschien nog niet hoe deze plek van eeuwenoude kunsten hun modern oeuvre zou beïnvloeden. Vooral het werk van de Renaissanceschilder Lucas Cranach de Oude (1472-1553) trof hen recht in het hart. Het portret van een jonge vrouw deed hen wankelen. Haar blik zoog hen naar binnen en liet hen in verwarring achter. Keken ze naar een moment van waanzin? Naar complete devotie? Of sprak er een erotisch verlangen uit haar blik?

In ieder geval werd deze jonge vrouw door het regisseurskoppel gezien. Ze brachten haar, en andere werken van de schilder, tot leven in 'Les dernières hallucinations de Lucas Cranach l'Ancien' (1990). Ze toerden de hele wereld rond. Om het veertigjarige bestaan van hun compagnie te vieren, hernemen ze de voorstelling met een nieuwe generatie performers op nieuw geluid van Thomas Turine in 'Les nouvelles hallucinations de Lucas Cranach l'Ancien'.

Net zoals de portretten van Cranach merk je van bij het eerste moment dat deze voorstelling tijdloos is. In de luiken van het hoge, zwart vlak op het podium verschijnen fonkelende figuren die zichzelf traag tot leven schudden. Ze trillen en schokken minutieus alsof de herwonnen tijd als bloed door hun aderen

stroomt. Patrick Bonté ontwierp zelf het licht dat als een clair-obscur op de figuren valt. Half verdoken, half in beeld, zie je ledematen en taferelen die het geheim van een schilderij in zich dragen. Een heilige kust een vis, een vrouw houdt een groot boek op haar fluweelrode schoot. Een wit gezicht tuurt weifelend uit een raam. Wat heeft er zich buiten dat kader allemaal afgespeeld?

De sturende sound van Turine ondersteunt het mystieke karakter van deze *tableaux vivants*. Want hoewel je eigenlijk heel de tijd naar geheimzinnige, bijna-ondoorgrondelijke taferelen kijkt, krijg je toch het gevoel dat zich hier iets wezenlijks afspeelt. Het houdt je blik vast. Je staat er middenin. Hier is de kracht van verbeelding aan het werk die via pure esthetiek ook zeggingskracht heeft.

Die zeggingskracht gaat niet uit van een politieke boodschap of gewaagd statement. Een esthetische ervaring werkt als, of nee, is misschien gelijkwaardig aan een hallucinatie. Deze waan kan je invoelen, beleven zelfs, via opgeroepen geluiden of beelden zonder dat ze een lineaire vertelling volgen. Die ervaring is tactiel en zintuiglijk. Dat merk je in 'Les nouvelles hallucinations de Lucas Cranach l'Ancien' aan de gedetailleerde handbewegingen. Die zijn uiterst geconcentreerd, en toch gaat er tegelijk een oncontroleerbare drift van uit. Een leven dat de performers hier en nu weer door hun aderen voelen stromen. Er is het beeld van een naakte, mannelijke borstkas die wordt afgetast door vier wriemelende vrouwenhanden. Dit is geen erotische momentopname, maar toont een seksuele daad over tijdsgrenzen heen.

Dit zijn geen geestverschijningen, maar vrouwen, hier en nu, die in hun nabijheid krachtig zijn.

Vanuit de figuren in 'Les nouvelles hallucinations de Lucas Cranach l'Ancien' ontspruiten geen verhalen maar doorleefde sentimenten. Een tafereel in het middenluik toont een eenzame Madonna met kind. Enkele tellen later volgen in twee kleine zijpanelen twee andere Madonna's die elk hun kind wiegen. Tot ze nadien met z'n drieën in het middenluik staan, de handen rond elkaars schouders. Dit zijn geen geestverschijningen, maar vrouwen, hier en nu, die in hun nabijheid krachtig zijn. Het is die kracht die Bonté en Mossoux ook gevoeld moeten hebben toen ze in National Gallery de blik van de jonge vrouw kruisten.

Toch spreekt er ook een draaglijke lichtheid vanuit al die mystieke beelden. Zelfs het grootste schuld- en boeteverhaal kan amusant zijn in het juiste licht. In een zijpaneel komen een naakt mannen-en vrouwenlichaam tevoorschijn. Hun hoofden zie je niet. Zo in hun '*onthoofse* puurheid' zien ze er best lachwekkend uit wanneer ze bodybuilderposes aannemen. Wanneer er een appel aan een koordje tussen hen in valt, ontwaart je in die twee lichtzinnige krachtpatsers Adam en Eva. Ze doen een potje voetballen op hoog niveau. Geen van beide spelers wil de appel lang op de voet houden. De game-achtige sound werkt nog meer zelfrelativering in de hand.

Zelfrelativering kan enkel ontstaan vanuit zelfbesef. Vanuit de blik richting de ander. Het is die blik die de portretten van Lucas Cranach l'Ancien zo modern voor hun tijd maakte. Waar geportretteerden eerst naar boven, naar een hogere instantie, keken, richtten ze nu de blik naar de kijker. Het is misschien dat zelfbesef dat als tijdloos en mysterieus wordt ervaren wanneer je in de ogen van vorige eeuwen kijkt in museumzalen. In de 17e eeuwse Brigittinenkapel doorstaat het oude theaterwerk van Cie Mossoux-Bonté moeiteloos de tand des tijds. Soms is het jammer dat theater niet te conserveren valt. Of misschien ook

niet. Je kijkt omhoog. De oude gewelven in clair-obscur. Die zelfrelativerende
schoonheid is er. Als je je blik weer van de stenen naar de wolken richt.